Çok Boyutlu Boyutlu Obsesif-Kompulsif Bozuklu?u Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Boyutlu Boyutlu Obsesif-Kompulsif Bozuklu?u Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19177

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Boyutlu Boyutlu Obsesif-Kompulsif Bozuklu?u Ölçe?i (ÇBOKBÖ), orijinal ad? Obsesif-Kompulsif Bozuklu?un (OKB) çe?itli boyutlar?n? ölçmek için tasarlanm?? olan Boyutlu Obsesif-Kompulsif Ölçe?i'nin (Dimensional Obsessive-Compulsive Scale - DOCS) Türkçe'ye uyarlama çal??mas?n?n ürünüdür. Bu ölçek, OKB semptomlar?n?n kategorik bir s?n?fland?rmas?ndan ziyade, boyutlu bir yakla??mla de?erlendirilmesini amaçlar. Uyarlama çal??mas? ?afak ve arkada?lar? taraf?ndan 2018 y?l?nda gerçekle?tirilmi? olup, ölçe?in Türkiye popülasyonunda geçerlik ve güvenirlik psikometrik özelliklerini incelemektedir. Ölçek, klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda OKB'nin ?iddetini ve alt tiplerini derinlemesine anlamak için önemli bir araç sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Obsesif-Kompulsif Bozukluk, Boyutlu Ölçek, Uyarlama Çal??mas?, DOCS, Obsesyon, Kompülsiyon, Psikometri.

Yazarlar

?afak, Y., Say Öcal, D., Özdel, K., Kuru, E., Örsel, S.

Amaç

Çok Boyutlu Boyutlu Obsesif-Kompulsif Bozuklu?u Ölçe?i'nin temel amac?, OKB semptomlar?n? geleneksel kategorik tan?lama sistemlerinin ötesinde, semptomlar?n boyutlar?na göre ayr??t?rarak ölçmektir. Bu boyutlu yakla??m, hastal???n heterojen yap?s?n? daha iyi yans?t?r ve klinik müdahalelerin hedeflenmesine yard?mc? olur.

Ölçek, OKB'nin dört ana semptom boyutunun (kirlenme/temizlik, ?üphe/kontrol etme, simetri/düzenleme ve yasaklanm?? dü?ünceler/zarar) ?iddetini ayr? ayr? de?erlendirerek, hastalar?n klinik profilini daha net bir ?ekilde ortaya koymay? hedefler. Türk kültürüne özgü dilsel ve kavramsal e?de?erli?i sa?lamak amac?yla uyarlanm??t?r.

Yap?

Ölçek, OKB'nin boyutlu modeline dayanmaktad?r. Bu model, semptomlar?n tek bir ?iddet puan? yerine, birbirinden nispeten ba??ms?z dört veya be? ana boyut etraf?nda kümelendi?ini varsayar. Bu boyutlar, semptom içeri?i ve i?levsellik aç?s?ndan farkl?l?k gösterir.

ÇBOKBÖ'nün ölçtü?ü temel boyutlar genellikle ?unlar? içerir:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kirlenme ve Temizlik Kompülsiyonlar?: Vücut s?v?lar?, mikroplar veya çevresel kirleticilerle ilgili obsesyonlar ve a??r? temizlik eylemleri.
?üphe ve Kontrol Etme Kompülsiyonlar?: Kap?y? kilitleyip kilitlemedi?inden veya bir i?i do?ru yap?p yapmad???ndan emin olamama ve tekrarlayan kontrol etme ritüelleri.
Simetri, Düzenleme ve Tekrarlama: Nesnelerin belirli bir düzende veya mükemmel bir ?ekilde yerle?tirilmesi gerekti?i obsesyonu ve buna ba?l? tekrarlay?c? davran??lar.
Yasaklanm??/Sald?rgan Dü?ünceler ve Zihinsel Kompülsiyonlar: Cinsel, sald?rgan veya dinsel içerikli istenmeyen dü?ünceler ve bunlar? nötralize etmek için yap?lan zihinsel ritüeller.

Geçerlik

Uyarlama çal??mas?nda (?afak vd., 2018), ölçe?in yap? geçerli?i ve ölçüt ba??nt?l? geçerli?i incelenmi?tir. Yap?lan analizler, Türkçe formun orijinal ölçekteki boyutlu yap?y? korudu?unu göstermektedir.

Özellikle, ölçe?in alt boyutlar?n?n, OKB ?iddetini ölçen di?er standart araçlarla (örne?in, Yale-Brown Obsesif Kompulsif Ölçe?i - Y-BOCS) beklenen düzeyde korelasyon gösterdi?i bulunmu?tur (yak?nsak geçerlik). Bu bulgular, ÇBOKBÖ'nün Türk popülasyonunda OKB'nin boyutlar?n? geçerli bir ?ekilde ölçebildi?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve test-tekrar test güvenilirli?i de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçe?in genelinde ve her bir alt boyutunda yüksek veya kabul edilebilir düzeyde bulunmu?tur.

Bu yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir. Test-tekrar test güvenilirli?i sonuçlar? ise, ölçe?in zaman içinde kararl? ölçümler sa?lad???n? teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Çok Boyutlu Boyutlu Obsesif-Kompulsif Bozuklu?u Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?n?n boyutlu yap?s?n? do?rulamak amac?yla do?rulay?c? faktör analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Bu analizler, orijinal ölçe?in hipotez edilen dört faktörlü yap?s?n?n, Türk örnekleminde de iyi bir uyum gösterdi?ini ortaya koymu?tur.

Faktör analizi sonuçlar?, her bir maddenin yüklendi?i boyutun, OKB'nin klinik olarak tan?mlanan boyutlar?yla örtü?tü?ünü göstermi?tir. Bu, ölçe?in teorik temeli olan boyutlu yakla??m? psikometrik olarak desteklemektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Bireysel Raporlama Ölçe?i (Öz Bildirim)

Language Available: Türkçe

Population Group: Klinik Popülasyon (OKB tan?s? alm?? bireyler) ve Genel Popülasyon

Age Group: Yeti?kin

Population Details: Uyarlama çal??mas?, klinik örneklem ve muhtemelen sa?l?kl? kontrol gruplar?n? içermi?tir.

Test Methodology: Maddeler, bireylerin OKB semptomlar?n?n s?kl???n? ve ?iddetini belirli bir zaman dilimi içinde de?erlendirmelerini gerektiren Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?r. (Orijinal DOCS genellikle 5 puanl? bir Likert ölçe?i kullan?r.)

Anahtar Kelimeler

Obsesyon Boyutlar?, Kompülsiyon Boyutlar?, DOCS, Yasir ?afak, Klinik De?erlendirme, Psikiyatrik Ölçekler.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Uyarlama çal??mas?n?n sorumlu yazar? Yasir ?afak'?n ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: dr.yasirsafak@yahoo.com

Correspondence Address: ?leti?im e-posta adresi yukar?da belirtilmi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2018 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? ve izin ?artlar? için sorumlu yazar Yasir ?afak ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Yay?nland??? kaynak: ?afak, Y., Say Öcal, D., Özdel, K., Kuru, E., & Örsel, S. (2018). Dimensional Approach to Obsessive-Compulsive Disorder: Dimensional Obsessive-Compulsive Scale with Turkish Psychometric Properties. *Turkish Journal of Psychiatry, 29(2)*.

Orijinal PDF dosyas? bu ba?lant?dan indirilebilir: dimensional-approach-to-obsessive-compulsive-

ARABPSYCHOLOGY.COM

disorder-dimensional-obsessive-compulsive-scale-with.pdf

Kaynaklar

?afak, Y., Say Öcal, D., Özdel, K., Kuru, E., & Örsel, S. (2018). Dimensional Approach to Obsessive-Compulsive Disorder: Dimensional Obsessive-Compulsive Scale with Turkish Psychometric Properties. *Turkish Journal of Psychiatry, 29(2)*.

Çok Boyutlu Boyutlu Obsesif-Kompulsif Bozuklu?u Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, sa?lanan orijinal kaynak içeri?inde mevcut de?ildir. Ölçek maddelerinin tamam?na eri?im için, yukar?da belirtilen referans yay?na veya sorumlu yazara ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM